

Petr Šmídek

TOYO ITO

Japonský architekt Toyo Ito je laureát Pritzkerovy ceny za architekturu v roce 2013, který ve své tvorbě neustále hledá nové profesní výzvy. Je nám ctí představit jeho profesní dráhu a vybrané betonové projekty.

Japanese architect Toyo Ito is Pritzker Prize laureate in 2013, who is always looking for new professional challenges. It is our honor to present both his professional career and selected concrete projects.

1

Obrácenou stranou úspěchu hvězdných architektů je, že klienti opakovaně vyžadují jejich snadno rozpoznatelný rukopis a původně kreativní tvůrce je rázem lapen do zlaté klece. Někdo to může považovat za splněný profesní cíl. Při pohledu na dokonalou betonovou stěnu s pravidelným rastrem otvorů od bednění se vám okamžitě vybaví Tadao Ando (1941). Pokud je konstrukce z papírových trubek, pak ji jistě navrhl Šigeru Ban (1957), a když se nějaká průhledná stavba ztrácí za velkoformátovým sklem, nebudeme daleko od pravdy, když za autorku prohlásíme Kazuyo Sejimaovou (1956) nebo některého z jejich žáků.

Skuteční architektoničtí pionýři se však nechťejí opakovat, hledají nové profesní výzvy i za cenu vlastního nepohodlí. Mezi hlavní experimentátory

na současné japonské scéně patří profesor Tokijské univerzity Kengo Kuma (1954) a Toyo Ito (1941), kteří se nenechali spoutat po formální ani materiálové stránce. Zlom v japonské společnosti nastal 11. března 2011 po největším zemětřesení v historii, kdy si celá země naplno uvědomila sílu přírodních živlů, proti nimž nemá člověk sebemenší šanci.

Toyo Ito byl na přelomu milénia nejen příkladem odklonu od opojení digitální architekturou a bližšího propojení s japonskou řemeslnou tradicí, ale především nezlomným vzorem při řešení nových konstrukčních výzev, který nachází řadu inspiračních zdrojů v přírodě. Na rozdíl od modernistů, kteří se v uplynulém století pokoušeli náš svět zjednodušit až do úplné anonymizace, Ito přijímá extrémně komplikovaný svět s neskutečným množstvím variant a odpovídá mu stejným způsobem.

1 Mezinárodní muzeum baroka
„prýští ze země jako pramenitá voda
a zdvihá se k nebi“

1 Museo Internacional del Barroco
“sprouts from the earth like spring
water and grows”

Co vzkázal Toyo Ito čtenářům časopisu Beton TKS...

„Moderní počítačová technologie nyní umožňuje vysoce kvalitní vyjádření trojrozměrných zakřivených povrchů lépe než kdykoli předtím, a proto jsem ji také použil při navrhování svých betonových staveb. Výrazně nám pomohla k realizaci např. městské pohřební síně Meiso no Mori ve městě Kakamigahara a také budovy Národního divadla v Tchaj-čungu. Pokud budeme i nadále pokračovat a rozvíjet naše dovednosti při využívání těchto neustále se vyvíjejících technologií, můžeme architekturu ještě více přiblížit přirozenému světu a organické existenci.“

Ačkoli Ito pochází z obchodnické rodiny, neměl k architektuře daleko. Jeho dědeček byl prodejcem řeziva a otec, který zemřel, když bylo Toyovi dvanáct let, kreslil plány domů svých přátel. Když se rodina přestěhovala do Tokia, požádala Toyova matka o projekt významného modernistu Jošinobu Ašiharu, který zrovna přicestoval z newyorského ateliéru Marcela Breuera (žáka a později profesora slavného Bauhausu). Možnost být nablízku takovým osobnostem usnadnila Itovi výběr budoucí profese. Po promoci na Tokijské univerzitě v roce 1965 začal sbírat první pracovní zkušenosti u japonského metabolisty Kijonori Kikutakeho, který mu prozřetelně svěřil práci na občanském centru Mijakonodžó (1966) připomínajícím obří vějíř a vystavujícím na odív představenou konstrukci z masivních ocelových rámců zasazených do mohut-